

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО
«ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукових досліджень
та трансферу технологій

_____Сергій ГНАТЮК

« ____ » _____ 2025

РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо організації та проведення
фахової науково-педагогічної практики
здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) ступеня
доктора філософії у державному некомерційному підприємстві
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»

Погоджено:

anzhela.lelechenko@npp.kai.edu.ua

Завідувач аспірантури та докторанту...

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Рекомендації щодо організації та проведення фахової науково-педагогічної практики здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового ступеня в державному некомерційному підприємстві «Державний університет «Київський авіаційний інститут» (далі – КАІ) розроблені відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 23.03.2016 №261 (зі змінами), Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в КАІ від 16.10.2025, Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти КАІ, затвердженого Вченою радою КАІ від 24.09.2025, протокол № 12, Положення про організацію освітнього процесу в КАІ, введеного в дію наказом в.о. президента від 24.02.2025 № 140/од.

1.2. Підготовка висококваліфікованих докторів філософії передбачає закріплення набутих теоретичних знань та вдосконалення педагогічних компетентностей у процесі проходження фахової науково-педагогічної практики безпосередньо у навчальному процесі КАІ.

1.3. У рекомендаціях із фахової науково-педагогічної практики аспірантів висвітлюються організаційно-методичні засади практичної професійної підготовки аспірантів. Подано необхідні матеріали для навчально-методичного забезпечення практики аспірантів з метою опанування ними знаннями, вміннями та навичками педагогічної діяльності.

1.4. Фахова науково-педагогічна практика є одним із компонентів освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії (з відповідним обсягом кредитів ЄКТС). Загальний обсяг фахової науково-педагогічної практики складає 180 годин (6 кредитів ЄКТС), окрім спеціальностей, де стандартом вищої освіти передбачено менше кредитів.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ФАХОВОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Метою фахової науково-педагогічної практики є формування у аспірантів умінь і навичок з питань організації навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін відповідного фахового напрямку та розвиток професійних компетентностей щодо здійснення науково-педагогічної діяльності.

2.2. Завдання фахової науково-педагогічної практики, перелік компетентностей та програмних результатів практики відображаються в робочих програмах практики, складених на основі освітньо-наукових програм і включають: ознайомлення з основними етапами організації навчального процесу та підготовки навчально-методичних матеріалів щодо його реалізації;

Погоджено:

anzhela.lelechenko@npp.kai.edu.ua

Завідувач аспірантури та докторанту...

– освоєння основ науково-методичної та навчально-методичної роботи, наукових підходів, методології педагогічної діяльності і сучасних освітніх технологій;

– практичне застосування знань із методики і психології викладання у вищій школі;

– формування вміння постановки навчально-виховних цілей, вибору типу, виду заняття, використання різних форм організації, контролю, діагностики і оцінки ефективності навчальної діяльності;

– виховання у аспірантів досвіду викладацької роботи, морально-етичних якостей викладача вищої школи, індивідуального творчого стилю викладацької діяльності, потреби в самоосвіті.

2.3. Перелік компетентностей і програмних результатів практики відображаються в робочих програмах практики, складених на основі освітньо-наукових програм.

Аспірант повинен **знати**:

– основні положення законодавства України в галузі вищої освіти, програмних документів, які стосуються викладання у вищому навчальному закладі (далі – ВНЗ);

– основи планування освітнього процесу та інноваційні освітні технології навчання у ВНЗ;

– форми, види і способи контролю й оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей;

– основні організаційні форми реалізації освітнього процесу у вищих навчальних закладах;

– завдання і функції науково-педагогічного працівника;

– вимоги до підготовки документального супроводу викладання у ВНЗ.

Аспірант повинен **вміти**:

– визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми навчання;

– аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси для студентів ВНЗ;

– планувати (проекувати) вивчення навчальних дисциплін й реалізовувати різні форми організації освітнього процесу у ВНЗ;

– систематизувати, структурувати зміст навчального матеріалу для проведення різних видів навчальних занять;

– використовувати знання про індивідуально-вікові особливості молоді при проведенні занять;

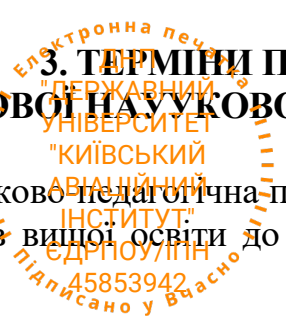
– застосовувати інноваційні методи, прийоми та засоби навчання і виховання студентів;

– підвищувати професійні вміння, вивчати передовий педагогічний досвід.

3. ТЕРМІНИ ПРОХОДЖЕННЯ.

БАЗИ ФАХОВОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Фахова науково-педагогічна практика є складовою частиною практичної підготовки здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності, яка проводиться

Погоджено:

anzhela.lelechenko@npp.kai.edu.ua

Завідувач аспірантури та докторанту...

у I семестрі першого року підготовки протягом 4 тижнів, окрім спеціальностей, у яких стандартом вищої освіти передбачено менше кредитів (у окремих випадках, календарний графік практики та її зміст можуть бути перезатверджені на засіданні кафедри).

3.2. Завершується практика обговоренням її результатів на засіданні відповідної кафедри з обов'язковим виставленням диференційованої оцінки здобувачу.

3.3. Базами проходження фахової науково-педагогічної практики аспірантів є відповідні кафедри КАІ.

3.4. Для осіб із обмеженими можливостями здоров'я вибір місць проходження практик повинен враховувати стан здоров'я і вимоги за доступністю.

3.5. Фахова науково-педагогічна практика проводиться здебільшого після засвоєння робочої програми дисципліни «Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти» і є обов'язковою для всіх аспірантів очної і заочної форм здобуття освіти.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ФАХОВОЮ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ

4.1. Загальне керівництво фаховою науково-педагогічною покладається на завідувача кафедри, за якою закріплений аспірант. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням практики аспіранта здійснюється його науковим керівником.

4.2. З цією метою завідувачем кафедри готується проєкт наказу «Про проходження фахової науково-педагогічної практики аспірантами», який затверджується в установленому порядку.

4.3. Науковий керівник забезпечує організацію, планування та облік результатів практики, надає методичну допомогу у плануванні та організації практики, контролює роботу аспіранта під час практики згідно з календарним графіком, готує відгук про проходження практики.

4.4. Академічне навантаження, яке виконує аспірант під час практики, зараховується викладачу, який викладає певний курс і контролює якість його викладання аспірантом (присутність викладача на заняттях обов'язкова).

5. ЗМІСТ ФАХОВОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

5.1. Практика складається з трьох етапів: підготовчого, основного та звітного.

5.2. Для кожного етапу керівником практики мають бути сформовані конкретні завдання, які вносяться до індивідуального плану практики аспіранта.

1 етап фахової науково-педагогічної практики передбачає:

– ознайомлення аспірантів із навчально-методичною та науковою роботою кафедри, на якій проводиться практика, а також із програмно-методичним забезпеченням навчальних дисциплін та специфікою методики роботи викладачів; вивчення занять викладачів, підготовку графіку проведення власних занять та інформування керівників практики.

Погоджено:

anzhela.lelechenko@npp.kai.edu.ua

Завідувач аспірантури та докторанту...

II етап фахової науково-педагогічної практики – основний етап практики, що включає проведення аспірантами занять із обраного курсу згідно встановленого графіку. На заняттях аспірантів повинні бути присутні викладачі – керівники практики. Після кожного проведеного аспірантами заняття має проводитись його детальне обговорення, із аналізом переваг і недоліків проведеного заняття.

Фахова науково-педагогічна практика аспірантів може реалізовуватися в таких формах:

– розроблення кейсів, навчально-методичних матеріалів для практичних занять, складання ситуаційних завдань відповідно до індивідуального плану та рекомендацій наукового керівника;

– участь в організації та проведенні ділових ігор, тренінгів чи інтерактивних занять для здобувачів вищої освіти;

– залучення до перевірки курсових робіт, звітів із навчальної та виробничої практики студентів;

– виконання інших видів науково-педагогічної діяльності, визначених науковим керівником відповідно до специфіки освітньо-наукової програми та академічного навантаження.

III етап фахової науково-педагогічної практики – підготовка звіту про практику.

На звітному етапі аспірант готує звітні матеріали за підсумками практики й надає керівнику з метою перевірки та оцінювання.

6. ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ФАХОВОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

6.1. За результатами проходження фахової науково-педагогічної практики аспірант готує індивідуальний звіт, що відображає зміст виконаних завдань, набуті компетентності та форми участі в освітньому процесі. Перелік документів, що підлягають включенню до звіту, наведено у Додатку 1.

6.2. Аспірант подає:

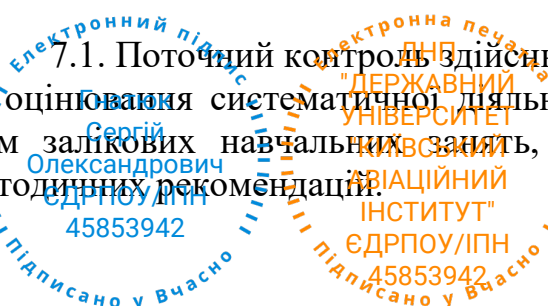
– щоденник фахової науково-педагогічної практики (Додаток 2);

– звіт про проходження практики, оформлений відповідно до вимог робочої програми (Додаток 3), який передається на рецензування науковому керівнику протягом семи календарних днів після завершення практики.

6.3. Підсумки проходження практики обговорюються на засіданні кафедри та затверджуються відповідним рішенням кафедри.

7. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ФАХОВОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

7.1. Поточний контроль здійснюється керівником практики шляхом аналізу та оцінювання систематичної діяльності аспіранта, зокрема якості проведених ним залікових навчальних занять, рівня підготовки до них та дотримання методичних рекомендацій.

Погоджено:

anzhela.lelechenko@npp.kai.edu.ua

Завідувач аспірантури та докторанту...

7.2. Підсумковий контроль проводиться після завершення практики та передбачає комплексне оцінювання результатів проходження фахової науково-педагогічної практики, з урахуванням її змістовного наповнення, педагогічної активності та оформлення звітної документації.

7.3. При виставленні диференційованої оцінки враховуються такі критерії:

- рівень теоретичної підготовки;
- якість виконання завдань, передбачених програмою практики;
- ступінь сформованості педагогічних умінь та навичок;
- професійне ставлення до студентів;
- акуратність, дисциплінованість, відповідальність;
- якість та своєчасність оформлення звітної документації.

7.4. Оцінювання результатів фахової науково-педагогічної практики здійснюється за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

7.5. Критерії диференційованого оцінювання:

- «відмінно» – звітна документація повністю відповідає програмним вимогам; матеріали демонструють високий рівень психолого-педагогічної грамотності, методичної обґрунтованості та професійної зрілості;
- «добре» – наявні незначні недоліки в оформленні документації, однак усі структурні елементи звіту представлені, зміст відповідає вимогам;
- «задовільно» – матеріали практики висвітлені поверхово, аналіз результатів є недостатньо глибоким, спостерігається формальний підхід до виконання завдань;

– «незадовільно» – звітна документація є фрагментарною, окремі завдання виконані частково або не відповідають встановленим вимогам.

7.6. Результати здачі диференційованого заліку заносяться в заліково-екзаменаційну відомість.

7.7. Шкала оцінювання: національна та ECTS

90-100 балів – **відмінно** (A);

82-89 балів – **добре** (B);

75-81 балів – **добре** (C);

68-74 балів – **задовільно** (D);

60-67 балів – **задовільно** (E);

35-59 балів – **незадовільно** з можливістю повторного складання (FX);

0-34 балів – **незадовільно** з обов'язковим повторним курсом (F).

8. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Алексюк А.М.* Педагогіка вищої освіти України. К.: Либідь, 1998. 560с.
2. *Вітвицька С.С.* Основи педагогіки вищої школи: Метод. посібник для студ. магістратури. Житомир, 2003. 232 с.
3. *Демчук В.С., Соловей М.І.* Виховна робота наставника академічної групи студентів вищого закладу освіти. К.: ДДУ, 2000. 68 с.
4. Застосування інтерактивних технологій у галузі знань «Державне управління» зб. метод. матеріалів за результатами роботи Школи пед.

Погоджено:

anzhela.lelechenko@npp.kai.edu.ua

Завідувач аспірантури та докторанту...

майстерності (черв.-серп. 2013 р.) / за заг. ред. М. М. Білінської, В. М. Сороко, Л. А. Гаєвської. К. : НАДУ, 2014. 208 с.

5. Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи. К.: Ленвіт, 2006. 170 с.

6. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. К.: Знання, 2005. 471 с.

7. Куратори академічної групи: Метод. рекомендації щодо проведення виховної роботи зі студентами. К.: ДАЖКГ, 2002. 36 с.

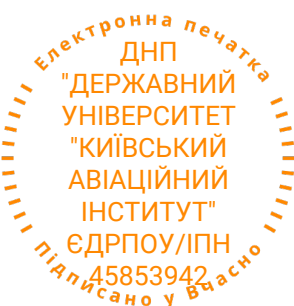
Погоджено:

anzhela.lelechenko@npp.kai.edu.ua

Завідувач аспірантури та докторанту...

Перелік документів, включених до індивідуального звіту про фахову науково-педагогічну практику аспіранта

№	Назва документу
1.	Щоденник фахової науково-педагогічної практики (Додаток 2)
2.	Звіт про проходження фахової науково-педагогічної практики аспірантом (Додаток 3)
3.	Протокол засідання кафедри «Про проведення фахової науково-педагогічної практики аспіранта»

Погоджено:

anzhela.lelechenko@npp.kai.edu.ua

Завідувач аспірантури та докторанту...

ЩОДЕННИК ФАХОВОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

аспіранта _____
за період з «__» _____ 20__ року по «__» _____ 20__ року
Місце практики _____
Керівник практики _____

Дата	Вид виконаної роботи	Відмітка про виконання

(підпис)

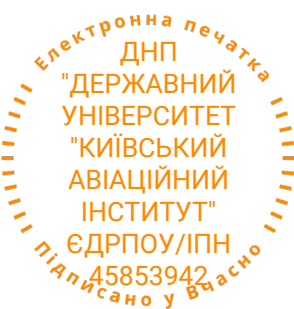
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ аспіранта)

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ керівника)

У щоденник практики заносяться всі заходи, пов'язані з проходженням активної і пасивної практики, інші види робіт (робота в бібліотеці, консультації з викладачем і т.п.).

Викладач оцінює кожен етап практики, як це наведено в цих рекомендаціях і виставляє оцінку в третю колонку.

Погоджено:

anzhela.lelechenko@npp.kai.edu.ua

Завідувач аспірантури та докторанту...

ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ФАХОВОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

аспіранта _____

(ПІБ аспіранта.)

кафедри _____

(повна назва кафедри)

за спеціальністю _____

(шифр та назва спеціальності аспіранта)

у першому семестрі 20__ - 20__ навчального року (відповідно до навчального плану)

Керівник практики: _____

(посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІ Б).

За період фахової науково-педагогічної практики було виконано такі види роботи:

1) пасивна практика

№	Тема практичного заняття, які відвідувались у ході практики	ПП викладачів, які проводили заняття	Факультет / інститут, курс, група	Дата	Підпис викладача
1	2	3	4	5	6

2) активна практика

№	Тема практичного заняття, яке проводилось	Факультет / інститут, курс, група	Дата	Оцінка	Підпис викладача
1	2	3	4	5	6

Аспірант _____

підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Загальний висновок керівника практики (із рекомендованою оцінкою за 100 бальною шкалою).

Фахову науково-педагогічну практику (відвідування лекцій науково-педагогічних працівників кафедри; участь у проведенні навчальних занять для магістрантів; проведення консультацій для вступників до магістратури та ін.) аспірант (ка) першого року підготовки

проходив (ла) у 20_/20_ навчальному році під керівництвом наукового керівника

(ПІБ керівника практики, науковий ступінь, вчене звання)

Заходи фахової науково-педагогічної практики (не) виконані в повному обсязі, робота здобувача ступеня доктора філософії оцінюються _____.

(відмінно, добре, задовільно)

Далі викладається текст висновку із зазначенням досягнутих аспірантом результатів у довільній формі.

Виконання аспірантом робіт, передбачених фаховою науково-педагогічною практикою, оцінено у _____.

Керівник практики _____

(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено:

anzhela.lelechenko@npp.kai.edu.ua

Завідувач аспірантури та докторанту...

« _____ » _____ 20__ року

Висновок кафедри:

Фахову науково-педагогічну практику аспірантом _____
(ПІБ аспіранта)

(не) пройдено у повному обсязі. Під час практики аспірантом (не) виконано всі види робіт, передбачені практикою.

Кафедра дійшла висновку про допуск аспіранта _____
(ПІБ аспіранта)

до підсумкового оцінювання проходження фахової науково-педагогічної практики, що здійснюється у формі диференційованого заліку.

Протокол № _____ від « _____ » _____ 20__ року.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Документ підписано у сервісі Вчасно (початок)

Погоджено:

anzhela.lelechenko@npp.kai.edu.ua

Завідувач аспірантури та докторанту...

Документ підписано у сервісі Вчасно (продовження)

1.24.03 Рекомендації щодо організації та проведення фахової науково-педагогічної практики 05.11.2025.pdf

Документ відправлено: 10:04 05.11.2025

Відправник документу

Електронний підпис

10:04 05.11.2025

ЄДРПОУ/ІПН: 45853942

Юр. назва: ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ

Проректор: Гнатюк Сергій Олександрович

Час перевірки КЕП/ЕЦП: 10:04 05.11.2025

Статус перевірки сертифікату: Сертифікат діє

Серійний номер: 2DBD5940D955E12A0400000900F0200AA740900

Тип підпису: кваліфікований

Тип сертифікату: кваліфікований

Електронна печатка

10:04 05.11.2025

ЄДРПОУ/ІПН: 45853942

Юр. назва: ДНП "ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ"

Власник ключа: ДНП "ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ"

Час перевірки КЕП/ЕЦП: 10:04 05.11.2025

Статус перевірки сертифікату: Сертифікат діє

Серійний номер: 2DBD5940D955E12A0400000EB8B0200D7350C00

Тип підпису: кваліфікований

Тип сертифікату: кваліфікований